

Cilt / Volume: 14, Sayı / Issue: 28, Sayfalar / Pages: 856-881

Araştırma Makalesi / Original Article

Received / Alınma: 02.06.2024

Accepted / Kabul: 22.07.2024

YAPAY ZEKÂ VE BENZERİ TEKNOLOJİK GELİŞMELERİN MUHASEBE MESLEĞİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ*

Hüseyin SEVİM¹

Yunus YILMAZ²

Öz

Bu çalışmada, özellikle yapay zekâ, blok zincir, bulut bilişim ve big data gibi teknolojik gelişmelerin muhasebe mesleğine etkileri ve bu teknolojilerin meslek mensuplarının faaliyetlerini ne derece etkilediği incelenmiştir. Araştırma evreni, Diyarbakır ilinde faaliyette bulunan muhasebe meslek mensuplarından oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yüz yüze ve online anket yöntemi tercih edilmiştir. Hazırlanan anket formu, 650 SMMM'ye gönderilmiş ve bu formlardan 452'sinde olumlu geri dönüş sağlanmıştır. Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının olumsuz olarak gördüğü, teknolojik gelişmelerin, güvenlik konusunda endişenin artmasına, iş verimliliğinin artmasına ve iş yükümlülüğünün daha da artacağına neden olacağı görüşüne sahip oldukları belirlenmiştir.

Teknolojik gelişmelerin olumlu tarafına baktığımızda zaman tasarrufu sağlayacağını, hata ve hile konularının daha az olacağını, kayıt dışı ekonominin azalacağını ve etik dışı tekliflerin azalacağını düşünmektedirler. Son olarak, araştırmaya katılan muhasebe meslek mensupları, teknolojik gelişmelerin muhasebe mesleğine olumlu yönlerinin, olumsuz yönlerinden daha fazla olduğunu düşünmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, Muhasebe Meslek Mensupları, Yapay Zekâ.

Jel Kodları: M40, M41, M42.

* Bu çalışma, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Doç. Dr. Yunus YILMAZ danışmanlığında Hüseyin SEVİM tarafından hazırlanan "Muhasebe Mesleği Üzerinde Teknolojik Gelişmelerin Etkileri: Diyarbakır İlindeki Meslek Mensuplarına Yönelik Bir Araştırma" başlıklı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

¹ Uzman, Dicle Üniversitesi, E-posta: huseyinsevim355@gmail.com, [ORCID: 0000-0002-2565-0988](https://orcid.org/0000-0002-2565-0988)

² Doç. Dr., Dicle Üniversitesi, E-posta: yunusyilmazim@gmail.com, [ORCID: 0000-0002-6142-2923](https://orcid.org/0000-0002-6142-2923)

Atıf/Citation

Sevim, H., & Yılmaz, H. (2024). Yapay zekâ ve benzeri teknolojik gelişmelerin muhasebe mesleği üzerindeki etkisi. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(28), 856-881

THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND SIMILAR TECHNOLOGICAL DEVELOPMENTS ON THE ACCOUNTING PROFESSION

Abstract

In this study, the effects of technological developments such as artificial intelligence, blockchain, cloud computing and big data on the accounting profession and the extent to which these technologies affect the activities of members of the profession are examined. The research population consists of accounting professionals operating in Diyarbakır province. Face-to-face and online survey method was preferred as a data collection tool. The prepared questionnaire form was sent to 650 CPAs and 452 of these forms were returned positively. It was determined that the accounting profession members who participated in the research have the negative view that technological developments will lead to increased concern about security, increased work efficiency and increased work obligations.

When we look at the positive side of technological developments, they think that it will save time, there will be less error and cheating, the informal economy will decrease and unethical proposals will decrease. Finally, the accounting professionals participating in the research think that the positive aspects of technological developments to the accounting profession are more than the negative aspects.

Keywords: Technology, Professional Accountants, Artificial Intelligence.

Jel Codes: M40, M41, M42.

1. GİRİŞ

Teknolojik gelişmelerin muhasebe mesleğine entegrasyonun temel amacı, muhasebe süreçlerini daha verimli, daha doğru ve hızlı hale getirmektedir. Muhasebe meslek mensuplarının rutin işlemlerden ziyade daha stratejik ve analitik görevlere odaklanması sağlanmaktadır. Teknolojide yaşanan gelişmeler, birçok sektörü etkilediği gibi muhasebe mesleğini de önemli ölçüde etkilemiştir. Günümüzde hızla ilerleyen teknoloji, muhasebe uygulamalarını daha verimli, güvenilir ve etkili hale getirirken, aynı zamanda muhasebe meslek mensuplarının da iş süreçlerini değiştirdiği görülmektedir. Teknolojideki ilerlemeler, muhasebe süreçlerini otomatikleştirmek, veri analizi yapmak ve raporlama işlemlerini hızlandırmak için bir dizi yeni aracı mümkün kılmaktadır. Bulut tabanlı muhasebe yazılımları, mobil uygulamalar, yapay zekâ destekli analitik araçlar ve büyük veri işleme teknolojileri gibi çözümler, muhasebe çalışanlarına daha fazla veri erişimi, daha hızlı kararlar alma yeteneği ve iş süreçlerini optimize etme imkânı sunmaktadır. Teknolojik gelişmelerin muhasebe mesleği üzerindeki etkilerinden biri de rutin ve tekrarlayan görevlerin otomatikleştirilmesidir. Bu sayede muhasebe meslek mensupları, manuel veri girişi gibi zaman alıcı işlemler ile uğraşmak yerine, daha stratejik ve analitik görevlere odaklanabilmektedir. Bu da meslek mensuplarının

iş ve süreçlerini daha verimli ve etkili şekilde yönetmelerine olanak tanımaktadır. Meslek mensupları, bu teknolojileri kullanarak finansal analizlerini daha derinlemesine yapabilir, riskleri daha iyi değerlendirebilir ve stratejik karar alma süreçlerine daha fazla katkıda bulunabilmektedirler.

Mali nitelikteki bilgilerin kaydedilmesi, varlık ve kaynaklarda meydana gelen değişikliklerin izlenmesi, bu kayıtların kategorize edilmesi, özetlenmesi ve sonrasında analiz edilerek yorumlanmasıyla elde edilen bilgilerin kişilere ve kurumlara sunulması gibi işlevleri yerine getiren bilgi sistemleri muhasebe olarak tanımlanmaktadır. İşletmeler faaliyetlerini sürdürebilmek için bazı varlıklara sahip olmalıdır (Yıldız, 2017, s. 13). Tarih boyunca, ilk muhasebe kayıtlarının ne zaman tutulduğu konusunda kesin bir görüş birliği olmamakla birlikte, ilk kayıtların genellikle eski Mısır'da tutulmaya başladığı kabul edilmektedir. Bu dönemde, gıda maddelerinin alım satım işlemlerinin kaydedilmesiyle periyodik envanterin yanı sıra günlük kayıtların da tutulmaya başlandığı görülmektedir. Eski Babil'de ise, mal alıp satan kişilerin yanı sıra teslim tarihlerinin kil tabletlerde yazıldığı belgelenmiştir. Babil'de bu dönemde muhasebeyle ilgili yazılı kuralların ortaya çıktığı gözlemlenmiştir (Avder, 2007). Paranın kullanıldığı dönemde, M.Ö. 500'den başlayarak M.S. 1300'e kadar olan süreçte Lidyalılar paranın bulunmasıyla birlikte ekonomik olayların kaydını aynı kayıttan nakdi kayda geçişini yapmışlardır. XV. yüzyılın ikinci yarısında, Benedetto Cotruia 1458'de yazdığı yazılarda muhasebeden bahsetmiştir. 1494'te ise Venedik'te Luca Pacioli, "Summa de Arithmetica, Geometria, Proportioni et Proportionalita" adlı eserini yayınlamıştır. Bu kitap, çift taraflı kayıt yöntemini ilk kez ortaya koyan eser olarak bilinmektedir (Sultankhanova vd., 2019, s. 510-513).

Ülkemizde muhasebe sistemi, Tanzimat döneminde yani 1850 yılında kabul edilen Kanunname-i Ticaret ile önemli bir gelişme yaşamıştır. Bu kanun, 1807 yılında Fransa'dan alınan Code Commerce'nin birinci ve üçüncü kitaplarından tercüme edilerek yürürlüğe girmiştir ve muhasebe uygulamalarını etkileyen ilk anayasal düzen olarak kabul edilir. Bu yasa, çift taraflı kayıt sistemi ve defter düzeni gibi muhasebe uygulamalarını ilk kez içermiştir. Ancak bu dönemde çift taraflı kayıt yöntemi geniş çapta bilinmemekteydi (Yünlü, 2020, s. 180-192).

Günümüzde ise muhasebe meslek mensuplarını bir araya getirerek belirli bir standart ve düzenli, kaliteli hizmet anlayışıyla hizmet sunmayı amaçlayan meslek odaları ve bu odaların üst birliği olan TÜRMOB, muhasebe mesleğini yasal statüye kavuşturmak için çaba sarf etmektedir. Bu meslek kuruluşu, mesleki hakların korunması ve mesleki standartların

geliştirilmesini hedefler ve bu doğrultuda faaliyetlerini sürdürmektedir. TÜRMOB'a bağlı meslek mensuplarının 2024 yılı itibarıyla dağılımı, Tablo 1'de sunulmuştur. (www.turmob.gov.tr, 2024).

Tablo 1. 2024 Yılı İtibariyle Muhasebe Meslek Mensupları Sayısı

UNVANLAR	MUHASEBE MESLEK MENSUBU SAYISI
SM	5.948
SMMM	119.958
YMM	5.062
TOPLAM	130.968

Kaynak: (www.turmob.gov.tr).

Tabloya göre, toplam meslek mensuplarının sayısı 130.968 olarak belirtilmiştir. Bu araştırmanın amacı, teknolojide yaşanan gelişmelerin muhasebe mesleği üzerindeki etkileri incelenmektedir. Dijital dönüşümün muhasebe meslek mensuplarının süreçlerini nasıl değiştirdiği, mesleki becerilere olan yeni talepler, verimlilik artışı ve maliyet azaltma gibi konular ele alınarak yapay zekâ teknolojisinin muhasebe meslek mensuplarının günlük işlerine olan katkıları değerlendirilecektir.

2. TEKNOLOJİK GELİŞMELER İLE MUHASEBE MESLEĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Hayatımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelen küreselleşme, ekonomik, sosyal, siyasal ve teknolojik alanlarda etkisini fazlasıyla hissettirmektedir. Teknoloji ile küreselleşme arasındaki ilişki, tartışmasız bir şekilde kritik öneme sahiptir. Çünkü teknolojik ilerlemeler, eğitimden endüstriye ve ulaşımaya kadar pek çok alanda belirleyici etkiye sahip faktörlerdir. Bu açıdan bakıldığında küreselleşmenin teknolojiye, teknolojinin de küreselleşmeye birçok alanda borçlu olduğunu söyleyebiliriz (Baygöl, 2020, s. 396). Teknoloji; araçlardan, insanların çeşitli sorunlarının çözümüne yardımcı olmayı amaçlayan işleme yöntemlerine kadar, yenilik yaratma becerilerinin çeşitli yönlerini ifade eden bir bilimdir (Amirullah & Mulgi, 2022, s. 174). İkinci tanıma göre teknoloji kavramı; insanın maddi çevresini denetlemek ve değiştirmek amacıyla gerçekleştirdiği araç gereçlerle bunlara ilişkin bilgilerin tümü olarak tanımlanmıştır. Teknoloji ile küreselleşme arasındaki bağın önemi, eğitimden endüstriye ve ulaşımaya kadar birçok alanda belirleyici bir etki yaratmasıyla ifade edilmektedir (TDK, 2023). Teknoloji, insanların çeşitli sorunlarını çözmek ve yaşam standartlarını artırmak için tasarlanmış araçlar ve sistemlerin bütünüdür. İnsanın fiziksel ve zihinsel çevresini kontrol etmesine ve iyileştirmesine yardımcı olur. Aynı zamanda, üretim, pazarlama, araştırma,

geliştirme, satış ve müşteri hizmetleri gibi bir dizi işlevi içeren bir sanayi sürecinin katılım ve etkinliğini artırarak verimli bir şekilde yürütülmesine destek olmaktadır.

Teknolojinin yarattığı yenilikler neticesinde ortaya çıkabilecek dönüşümün süreklilik göstereceği kesindir. Gerçekleşen bu dönüşüm, işletmeleri etkilemekte olan çevresel etkenlerden biri olarak düşünüldüğünde, işletmelerin süreklilik göstermeleri, yaşanan bu dönüşüme uyum sağlamaları ile mümkün olacaktır. Çağımızdaki dönüşüm, dijital devrim ile işletmelerin üretim, pazarlama, yönetim, finans, halkla ilişkiler, insan kaynakları fonksiyonlarını etkilemesiyle, en eski işletme fonksiyonlarından biri olan muhasebeyi de biçimlendirmeye devam etmektedir (Dursun vd., 2019, s. 264). Muhasebe alanında yaşanan bu teknolojik yenilikler sayesinde muhasebecilerin ana görevleri ile yani mali danışman, mali müşavir ve muhasebe kontrolünü yapan kişiler adıyla adlandırılmaya başlanacağı ve muhasebe mesleğinin asıl konumuna geri kavuşacağı öngörülmektedir (Tenik, 2019, s. 3825).

Bilgi devrimi çağında bilgi endüstrisi küresel ekonomik kalkınma gündeminde önemli bir konuma sahip oldu ve dünya ekonomisinin büyümesini yönlendiren yeni bir motor haline geldi. Son yıllarda ortaya çıkan dijital teknolojilerin geliştirilmesi ve yaygınlaşması giderek daha fazla değer zincirinin dijitalleşmesine olanak sağlamıştır (Wang vd., 2021, s. 2). Teknolojinin hızla ilerlediği ve her geçen gün teknolojinin getirdiği yeniliklerin birçok mesleği etkilediği görülmektedir. Teknolojik gelişmelere ayak uyduran mesleklerin başında muhasebe mesleği gelmektedir. Teknolojik gelişmeler işletme yönetimine karar verme aşamasında gerekli bilgilerin sağlanmasında ve rekabet ortamının sağlanmasında birçok fayda sağlamaktadır. Bulut bilişim, e-fatura, e-denetim, e-defter gibi modern hizmetler aracılığıyla geleneksel muhasebe anlayışını dönüştürmekte ve muhasebeye çağdaş bir perspektif getirmektedir (Büyükarıkan, 2021, s. 269-288).

2.1. Yapay Zekâ Teknolojisi ve Muhasebe Mesleği Arasındaki İlişki

Yapay zekâ, insan davranışını taklit etmek, benzetmek veya modellemek için bilgisayar programları geliştirmenin bir yoludur. İnsanların öğrenme, öğretme ve düzeltme hareketlerinden çıkarımlar yaparak ileri programlama teknikleri ve bilgisayar yazılımları kullanarak elektronik sistemlerde doğru ve yanlış alguların geliştirilmesini içerir. (Küçüker, 2023, s. 12-14).

İlk kez Dartmouth Üniversitesi'nde 1956 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde John McCarthy ve diğer bilgisayar uzmanları tarafından önerilen yapay zekâ kavramı, makinelerin öğrenme, akıl yürütme ve kendi kendini düzeltme yeteneklerini kazanmayı hedeflemektedir.

Başka bir deyişle, yapay zekâ, insan zekâsının makinelerde canlandırılmasıdır. Bu teknoloji, öğrenme, mantık yürütme ve otomatik düzeltme gibi yetenekleri olan bir program aracılığıyla makinelerde uygulanmıştır. Yapay zekâyâ sahip makineler, tanıma, algılama, konuşma, planlama, programlama, öğrenme, akıl yürütme ve problem çözme gibi bir dizi işlemi gerçekleştirebilme kabiliyetine sahiptir (Malviya & Lal, 2021, s. 19).

Kuruluşlar, yaygın olarak yapay zekâ destekli muhasebe yazılımını benimseyerek bu yazılımı, belgelerin depolanması, fatura bilgilerinin doğrulanması ve izlenmesi, risklerin yönetilmesi ve kullanıcı faaliyetlerinin izlenmesi gibi işlevler için bir araç olarak kullanmaktadır. Yapay zekâ tabanlı muhasebe yazılımının benimsenmesi, üretkenliği artırırken aynı zamanda verimliliği artırır, müşteri hizmetlerini geliştirir, esnek çalışma modellerini destekler ve insan gücünden tasarruf sağlayarak süreç yönetimini optimize etmektedir. Yapay zekâ tabanlı muhasebe yazılımlarının operasyonel görevlerde entegrasyonu ile borç ve alacak hesapları, çok daha kolay ve verimli hale gelmektedir. Borçların iyi yönetilmesi, şirket ile tedarikçiler arasında güçlü ittifakı destekleyecektir. Bu teknoloji ile geleneksel yöntemlerin dijital formlara dönüştürülmesi ile elde edilecek faydalar arasında, kuruluşların kâğıt ve zaman tasarrufu sağlayarak verimliliği artırarak kayıp evrak sorununu ortadan kaldırebilmeleri yer almaktadır (Lee & Tajudeen, 2020, s. 215).

Bilindiği üzere muhasebe meslek mensupları, belirli bir sistem dahilinde ve yürürlükte yer alan düzenlemelerden de yararlanmak suretiyle işletmelerin finansal bilgilerinin hazırlanması sürecinde aktif rol üstlenmektedirler (Özdemir, 2023, s. 401). Bu bağlamda, meslek mensupları muhasebenin dört temel işlevini de yerine getirerek işletmelerin kayıtlarının tutulması, sınıflandırılması, analizinin yapılması ve yorumlayıp rapor hazırlama işlemlerini yerine getirmektedirler. Yapay zekâ, muhasebenin genel işlemlerinin yerini aldığından, bu işleri yapmakta olan meslek mensuplarının danışmanlık işlerine yoğunlaşacağı öngörülmektedir (Şalcı, 2021, s. 5). Muhasebe meslek mensuplarının becerileri yapay zekânın entegrasyonu sayesinde geliştirilmekte, böylece daha ekonomik ve kaliteli veriler elde edilerek işletmelerin karar alma süreçleri güçlendirilmektedir. Bu sayede meslek mensupları mesleki yeni bilgiler elde etme, verilerin derinlemesine analizini yapma ve yapay zekâ uygulaması ile çalışma sürelerinde meydana gelen azalmalar neticesinde alanları ile ilgili farklı görevlere odaklanma fırsatları elde edecektir (Büyükarıkan, 2021, s. 53).

Geleneksel finans personeli, üretim sürecinden başlayarak mali raporların nihai olarak hazırlanmasına kadar büyük ölçüde emek harcamaktadır. Bu da belirli bir düzeyde hata oranına neden olmakta ve bir hata oluştuğunda düzeltmeler yapmayı zorlaştırmaktadır. Yapay

zekâ doğru programlama koşulu altında, her bir bağlantının belirlenmiş prosedürlere göre kesinliğini sağlayabilmekte ve hızlı çalışma, hızlı yanıt ve geri bildirimle sahip özellikleri sayesinde hem muhasebe hatalarının oluşumunu etkili bir şekilde azaltabilir hem de işlerin verimliliğini artırmaktadır (Li, 2020, s. 2). Yapay zekâ, geleneksel muhasebecilerin iş alanlarının ellerinden gitmeleri konusunda endişelendirse de aslında eski çalışma yöntemleri artık kullanmadığımız ve bunu yapmaya istekli olmadığımız sürece muhasebe personelinin paniğe kapılmasına gerek yoktur. Çünkü otomasyon, geçmişteki muhasebe araçlarının yerini almaya başladıkça muhasebecilerin görevi artık verileri sadece yazıya dökmek değil onu yorumlayıp müşterilere aktarmak olacaktır (Li & Zheng, 2018, s. 814). Yapay zekâ ile ilgili yapılan araştırmalar neticesinde, geleneksel muhasebe personelinin yerini muhasebe yazılımının alacağı ve bu sayede karmaşık görevlerin daha rahat çözülebileceği, çalışma hatalarının azaltılacağı ve muhasebecilerin iş verimliliklerinin artacağı öne sürülmektedir. Bu gelişme, muhasebe sektöründe rekabet gücünün artmasını sağlayarak mesleğin daha nitelikli hale gelmesine imkân sağlayacaktır.

2.2. Blok Zincir Teknolojisi ile Muhasebe Mesleği Arasındaki İlişki

Blockchain, muhasebe ve denetim alanlarını da içeren farklı sektörlerdeki iş yapma şeklini değiştirebilecek bir teknolojidir. Blockchain teknolojisinin muhasebe mesleğinin dönüşümünde önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Blockchain sistemi ile kaydedilen işlemler finansal tablolar halinde toplanarak gerçek ve doğru bilgilerin elde edilmesine imkân sağlayacaktır. Bu teknoloji ile kâğıt bazlı zaman alan uygulamalar yerine tamamen dijitalleşerek verilerin daha iyi korunabildiği bir sisteme geçilecektir. Dijitalleşme ile hata oranı düşük veriler elde edilerek mali tabloların daha hızlı ve etkili hazırlandığı görülmektedir (Tan & Low, 2019, s. 313). Blockchain teknolojisindeki gelişmeler, muhasebe alanında kayıt tutma görevini azaltacağı ve muhasebe alanında daha üst düzey faaliyetlere geçiş yapılacağı görülmektedir. Blockchain teknolojisi ile muhasebe meslek mensupları, raporları daha iyi analiz ederek güvenilir ve şeffaf süreçlerin ortaya çıkarılmasına zemin hazırlamaktadır (Jesus & Theophanis, 2020, s. 305-306). Blok zincir teknolojisi, zincirlenmiş bilgi bloklarından oluşur. Temelde merkezi olmayan bir yapıya sahip olan blockchain, ödeme işlemlerinin kontrol edilmesine ve doğrulanmasına olanak tanımaktadır. Ayrıca, para birimlerinin çoğaltılmasından veya dijital kopyalarının oluşturulmasından kaçınan, açık bir bilgi ve muhasebe sistemi sunmaktadır (Abad Segura vd., 2021, s. 1).

Bilgi teknolojisi alanında son dönemde yaşanan gelişmeler arasında finansal verilerin alışlagelmiş yöntemlerden farklı bir şekilde depolanması, işlenmesi ve kullanılan blockchain

teknolojisinin ön plana çıktığı görülmektedir. Bu elektronik yöntemler, finansal verilerle baş etmede büyük bir devrim olduğunu göstermektedir. Bu durum, modern bilgi teknolojileri ortamında muhasebe bilgi sistemlerinin çalışmasından faydalanılması gerektiğini öngörmektedir ve artık bir zorunluluk ve ön koşul haline gelmiştir (Alsaga vd., 2019, s. 64). Verilerin otomatik kontrolü ve güvenliğinin sağlanması için önemli bir araç olarak kabul edildiğinden, uzun vadede maliyetlerin düşmesine, insan hatalarının önlenmesine ve bilgilerin anında kontrol edilmesi ve bütünlüğünün artırılması yoluyla manipülasyon ve sahtekarlığın kontrol altına alınmasını sağlamaktadır. Ayrıca, blockchain tüm alım, satım ve değer alışverişlerinin izlenebilmesini, tüm işlemlerin bir zaman serisi halinde kaydedilip saklanmasını ve işlemin üyeler tarafından onaylanmasını sağlamaktadır (Al-Zageba, vd., 2022, s. 973). Blockchain teknolojisinde kaydedilen işlemlerin iptal edilememesi veya silinememesi gibi zorluklar, herhangi bir işlem üzerinde yapılan değişikliklerin bütün katılımcılar tarafından görülebilir olmasıyla sonuçlanmaktadır. Bu durum, blockchain teknolojisinin muhasebe ve denetim alanında daha kullanılabilir ve güvenilir hale gelmesini sağlamaktadır.

2.3. Bulut Bilişim Teknolojisi ile Muhasebe Mesleği Arasındaki İlişki

Bulut bilişim teknolojisi, internet bağlantısı ile erişim sağlanabilen uzak sunucu desteğiyle beraber verilerin işlenmesini, saklanmasını ve sistemdeki verilere her an erişim sağlanarak kullanılmasını sağlayan bir sistemdir. Bulut bilişim, gerekli yazılım ve donanımın kiralanması hatta tüm altyapının internet üzerinden hizmet olarak sağlanması olarak tanımlanabilir (Paşaoğlu & Cevheroğlu, 2022, s. 185). Bulut bilişim teknolojisinin gelişimi, bilgi teknolojisi endüstrisinde yeni bir evrimi beraberinde getiriyor. Bu teknolojinin kullanılmasıyla yazılım bir hizmet olarak sunulabilmektedir. Bu teknolojik ilerlemeler sayesinde muhasebe hizmetleri kolay ve hızlı bir şekilde sunulabilir hale gelmiştir. Bu değişiklik, muhasebe hizmetlerinin daha ekonomik bir şekilde sunulabilmesine ve kullanıcının bulunduğu yerden daha fazla kullanıcıya ulaştırılabilmesine olanak tanımaktadır (Aman & Mohammed, 2017, s. 1).

Günümüzde birçok alanda kullanılmakta olan bulut bilişim sistemi muhasebe alanında da kullanılmakta olan bir teknolojidir. Bulut bilişimin, yapılan işlemleri hızlandırmak ve dijital ortama taşımak, ayrıca maliyetleri en düşük seviyeye indirmek gibi tüm sektörler için ortak kullanım amaçları bulunmaktadır. Bulut bilişimin, muhasebe alanında sağladığı çok fazla faydasından dolayı muhasebe sektöründe de çok sık kullanmaya başlanmıştır. Bu faydaları kısaca şöyle sıralayabiliriz (Elitaş & Özdemir, 2014, s. 104):

- ✓ Mekân ve zamandan bağımsız çalışma fırsatı,
- ✓ İleri teknolojiyi çok daha düşük maliyetler ile kullanabilme,
- ✓ Müşteri ilişkilerini daha hızlı yönetebilme,
- ✓ İş yükünün müşteri işletme ile kolaylıkla paylaşılabilmesi,
- ✓ Sınırsız yedekleme imkânı ve veri kaybının yaşanmaması,
- ✓ Yasal güncellemelerin yazılıma hızla yansımaları özelliği sayesinde tüm kullanıcıların güncellemelerinin bedel ödenmeden aynı anda gerçekleşmesi,
- ✓ Kurulum, destek ve eğitimlerden sınırsız olarak faydalanma gibi avantajları vardır.

Dijitalleşme sürecindeki bulut bilişim teknolojilerindeki gelişmeler, bulut muhasebesi olarak adlandırılan bir yapının temelini oluşturmuştur. Bulut muhasebesi, muhasebe meslek mensuplarının internet bağlantısı olan her yerden erişebilecekleri bir muhasebe uygulamasını ifade etmektedir. Bu, depolama, sunucu, ağ yazılımı, makine zekâsı ve bilgi işlem hizmetlerinin, veri tabanları dâhil olmak üzere, internet üzerinden sunulması anlamına gelir. Böylece bilgisayar işlemleri internet aracılığıyla gerçekleştirilir ve daha yenilikçi, hızlı, esnek ve ekonomik bir ölçeklendirme sağlanmaktadır. Bulut bilişim teknolojisi, bulut muhasebesi olarak adlandırılan yapıyı destekleyerek muhasebe meslek mensuplarının verimliliklerini artırmakta ve mesleklerini daha prestijli hale getirmektedir (Karabulut, 2021, s. 250). Bulut bilişim, uygulamaların, bilgilerin, yazılımların, verilerin ve belgelerin tamamının internet bulutunda depolanmasını ve internet aracılığıyla erişilmesini sağlayan sanal bir depo olarak tanımlanır. Bu teknoloji, kullanıcıların ortaklaşa sunucu kaynaklarını kullanmalarına olanak tanırken, yönetimi nispeten basit görülmektedir ve donanım ile yazılımdan oluşan bir veri merkezi sağlar. Bulut bilişim, geleneksel prosedürlere ve uzmanlıklara bağlı kalmadan, herhangi bir yerden ve zamandan bağımsız olarak kullanılabilen ve işletmelerin kendi altyapılarına internet üzerinden erişmelerini sağlayan teknolojidir (Çelik, 2021, s. 438).

Son yıllarda bilgi teknolojilerindeki önemli gelişmelerden biri haline gelen bulut bilişim teknolojisi hem bireyler hem de işletmeler açısından mali raporlama üzerinde önemli etkilere sahiptir. Bu nedenle yakın zamanlarda bulut teknolojisinin finansal bilgilerin doğruluğunu ve iş stratejilerini geliştireceği ve muhasebeciler için vazgeçilmez bir teknoloji haline geleceği düşünülmektedir.

2.4. Big Data Teknolojisi ile Muhasebe Mesleği Arasındaki İlişki

Big Data (Büyük Veri), çeşitli kaynaklardan elde edilen, işlenmiş veya işlenmemiş verilerin karmaşık sistemlerde çözüm geliştirebilen cihazlar tarafından kullanıcı istekleri ve beklentilerine göre düzenlenmiş ve danışmanlık sonrası bilgiye dönüştürülmüş veri olarak tanımlanabilir. Diğer bir ifadeyle, büyük veri, yönetimi ve analizi için gelişmiş teknoloji ve yaşadığımız dünyayı dönüştürdüğü gibi finansal ve muhasebe muhakemelerine yönelik kurallar, standartlar ve uygulamalar üzerinde etki yaratacak yeni iş değeri ve kurumsal risk biçimlerine olanak tanımaktadır (Chu & Yong, 2021, s. 43). Denetim ve muhasebe gibi alanlarda büyük veri analizi tekniklerinin ve teknolojilerinin kullanımı, finansal raporlama hilelerini etkileyebilecek potansiyel riskleri etkin ve doğru bir şekilde belirlemek amacıyla giderek daha fazla kullanılmaya başlanmıştır. Bu alanlarda ve iş çevrelerinde büyük verinin daha da büyümesi beklenmektedir (Kılıç, 2019, s. 503). Dijital teknolojilerin hızla gelişmesiyle birlikte internet kullanımının da artması, çok fazla miktarda verinin ortaya çıkmasına neden oldu. Böylelikle günümüzün sermayesi olarak kabul edilen büyük veri, günümüzde en temel trend konulardan biri haline gelmiştir. İşletmeleri ele geçiren hızla artan veri kullanımı, işletmelerde önemli bir faktör olan muhasebeyi de doğrudan etkilemektedir. Muhasebe verileri; işletme, satış ve pazarlama stratejilerini güçlendirmek, operasyonel verimlilik ve karar alma mekanizmalarının geliştirilmesine ve muhasebecilere ucuz hesaplama gücü gibi birçok konuda büyük destek sağlamaktadır.

Dünyada yaşanan teknolojik gelişmelerle beraber yaşanan dijital dönüşüm birçok alanı etkilediği gibi muhasebe alanını da etkilemektedir. Gelişen teknolojiler sayesinde karar alıcıların hızlı ve etkin kararlar alabilmeleri ancak istedikleri bilgilere en güvenilir şekilde, istedikleri yer ve zamanda ve en uygun maliyetle ulaşabilmeleri ile mümkündür. Muhasebe alanında yaşanan bu dijital dönüşümün muhasebeye olan etkilerini aşağıdaki gibi sıralayarak özetlemek mümkündür (Uzun, 2022, s. 591):

- ✓ Gerçekleştirilen muhasebe işlemlerinin kimler tarafından yapıldığı elektronik imzalı olarak ortaya konmaktadır.
- ✓ Gerçekleştirilen muhasebe kayıtları denetimi kolaylaştırarak denetimin verimliliğini arttırmaktadır.
- ✓ Kırtasiye maliyetlerinden kurtulmaya etki etmektedir.
- ✓ Finansal tablo kullanıcılarının ihtiyaç duydukları anda mali tablolara ulaşım kolaylığı sağlamaktadır.

- ✓ Finansal tablo kullanıcılarının dijital ortamda istedikleri an ulaşabildikleri bilgiler ışığında daha doğru kararlar almalarına yardımcı olmaktadır.
- ✓ Saklanan muhasebe verilerine ulaşımın kolaylaşmasına katkı sağlamaktadır.
- ✓ Muhasebe kayıt defteri üzerine yapılan fiziki kayıtların uzun süreleri kapsamasını ortadan kaldırarak daha kısa sürede ve daha doğru işlemler gerçekleştirilmesini sağlamak gibi birçok fayda sağlamaktadır.

3. LİTERATÜR TARAMASI

Teknolojide yaşanan gelişmeler birçok meslek ve alanda değişimlere yol açmaktadır. Bu mesleklerden birinin de muhasebe mesleği olduğunu söylemek mümkündür. Bu kısımda teknolojik gelişmelerin muhasebe mesleği üzerindeki etkileri ile ilgili literatürde yer alan çalışmalar özetlenmiştir.

Jemine vd., (2024) yaptıkları çalışmada muhasebe mesleğinde yeni ortaya çıkan bilgi teknolojileri, muhasebe görevlerini daha verimli şekilde gerçekleştirmek için alternatif yollar sunduğunu belirtmektedirler. Faulconbridge vd., (2024), yaptıkları çalışmada yapay zekanın muhasebe meslek mensuplarının çalışmaları için önemli bir dönüm noktası oluşturduğunu ve bu dönüşümün muhasebe meslek mensuplarının karmaşık işlemlerini daha anlaşılır kıldığını ifade etmektedir. Asikpo (2024), yaptığı çalışmada dijital dönüşümün finansal raporlama üzerindeki çok yönlü etkisini araştırıp büyük veri analitiği, yapay zekâ, blockchain ve bulut bilişim gibi teknolojilerin muhasebe mesleğini şekillendirdiğini incelemiştir. Bu teknolojik araçların kullanılması ile muhasebe mesleğinde şeffaflığın ve verimliliğin artırıldığı belirtilmiştir. Budiasih (2024) çalışmasında, teknolojik gelişmelerin muhasebe meslek mensuplarının iş paradigmasında önemli ölçüde değişiklikleri beraberinde getirerek yeni fırsat ve zorlukları ortaya çıkaracağını ifade etmektedir. Ahmad vd., (2024), muhasebe teknolojisindeki gelişmelerin doğru ve güvenilir mali raporların üretilmesi üzerindeki etkilerini incelemiştir. Odonkor vd., (2024), yaptıkları çalışmada yapay zekanın geleneksel muhasebe uygulamaları üzerindeki dönüştürücü etkisini inceleyerek finansal raporlama, denetim ve karar alma süreçlerini yeniden şekillendirmedeki rolünü incelemiştir.

Onan (2023), yaptığı çalışmada, muhasebe mesleğinde yaşanan teknolojik gelişmelerin muhasebeciler tarafından nasıl değerlendirildiğini incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre, muhasebeciler teknolojik gelişmeleri yakından takip etmektedir ve devlet kurumlarıyla entegre çalışarak uyum sağlamaktadırlar. Ayrıca müşteri taleplerine yönelik uygulamaları aktif olarak gerçekleştirmektedirler. Jackson vd., (2023), yaptıkları çalışmada muhasebedeki

yeni teknolojilerin, organizasyonel başarının inşasında çok önemli olduğunu ifade etmektedirler. Muhasebe meslek mensuplarının teknoloji ile becerilerin geliştirmelerine ve gelecekteki yollarına odaklanmaktadır. Bose vd., (2023), yaptıkları çalışmada muhasebe mesleğinde büyük verilerin, veri analitiğinin ve yapay zekanın oynadığı role bir bakış açısı sunmaktadır. Muhasebe meslek mensuplarının, bu teknolojik araçların, muhasebe mesleğinde kullanılması ile muhasebe meslek mensuplarının becerilerinin geliştiğini ifade etmişlerdir.

Mert vd., (2022), İstanbul'daki SMMM'ler üzerinde yapılan bir araştırmada dijitalleşmenin muhasebe uygulamalarına etkisini incelemişlerdir. Araştırma sonuçlarına göre, meslek mensuplarının dijital teknolojileri mesleklerinde önemli ölçüde kullandığını göstermektedir. Holmes & Douglass (2022), muhasebe meslek mensuplarının yapay zekâyı benimsemesinin muhasebe mesleği üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Anket sonuçları, meslek mensuplarının yapay zekânın iş performansını artıracağına inandığını göstermektedir. Ayrıca, yapay zekâ teknolojisinin muhasebe müfredatlarını değiştireceği ve veri yönetimi becerilerinin önem kazanacağı belirtilmiştir. Abdennadher (2022), Birleşik Arap Emirlikleri'nde Blockchain teknolojisinin muhasebe mesleği üzerindeki etkilerini incelemiştir. Blockchain, işlemlerin kaydedilmesi ve kanıtların saklanması gibi alanlarda muhasebe mesleğini etkilemektedir. Sabuncu (2022), yaptığı çalışmada, dijital dönüşümün muhasebe meslek mensupları üzerindeki etkilerini anket verileriyle incelemiştir. Bu verilere göre, muhasebe meslek mensuplarının ekonomik ve mesleki olarak ayakta kalabilmeleri için dijital dönüşüme uyum sağlamaları gerekmektedir. Dijital dönüşüm sürecinde, muhasebe meslek mensuplarının uzmanlaşma ve kurumsallaşma gibi yetkinlikler kazanmalarının önemli olduğu sonucuna varılmıştır. Kamau (2021), teknolojinin muhasebe mesleğinin gelecekteki görünümü üzerindeki etkilerini incelemiştir. Sonuçlara göre, muhasebe mesleğinde radikal bir değişime ihtiyaç olduğu ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, mesleki liderlerin mevcut olanaklara adapte olmaları önemlidir. Aksi takdirde, rekabet güçlerini kaybedebilirler ve mesleklerini sürdürmekte zorlanabilirler. El-Dalahmeh (2021), Ürdün iş ortamında büyük veri analizinin muhasebe mesleği üzerindeki etkilerini belirlemeyi amaçlamıştır. Sonuçlara göre, büyük veri analizi Ürdün'deki muhasebe meslek mensupları üzerinde önemli bir rol oynamakta ve genel olarak Ürdün'deki muhasebe uygulamalarının kalitesini artırmaktadır.

Yardımcıoğlu & Şıtak (2020), yapay zekâ teknolojisinin muhasebe alanına etkilerini literatür incelemesi yaparak araştırmışlardır. Sonuçlara göre, insanın olduğu her yerde yapay zekânın etkili olduğu ve dolayısıyla muhasebenin de bu teknolojiden etkilendiği belirlenmiştir. Üçoğlu (2020) ise çalışmasında, yapay zekâ teknolojisinin muhasebe mesleğine ve eğitimine etkilerini

araştırmıştır. Sonuçlara göre, Türkiye'deki muhasebe meslek mensuplarının teknolojiye hızlı adapte olmaları için üniversitelerin müfredatlarını güncellemesi önemlidir. Bu güncellemeler, veri madenciliği, büyük veri ve muhasebe bilgi sistemleri gibi konuları içermelidir. Kurnaz vd., (2020) yaptıkları çalışmada, dijitalleşmenin muhasebe eğitime etkisini ve mevcut eğitimin yeterliliğini incelemişlerdir. Araştırma sonuçları, dijitalleşmenin muhasebe eğitiminde önemli olduğunu göstermektedir. Ancak, mevcut eğitim dijital sistemlere yeterince odaklanmamaktadır ve bu durum nitelikli muhasebe meslek mensubunun yetişmesini engellemektedir. Bulgular, muhasebe eğitiminin dijitalleşme ile geliştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Asugua vd., (2020) ise, bilgi teknolojilerinin muhasebe iş kollarına etkisini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonuçları, bilgi teknolojisinin muhasebe alanında önemli bir dönüşüm yarattığını göstermektedir. Bu bulgular, muhasebe mesleğinin eskisinden farklı olduğunu vurgulamaktadır.

Tenik (2019), yaptığı çalışmada, teknolojinin muhasebe mesleğine etkisini incelemiştir. Bulgular, dijitalleşmenin muhasebecilerin iş performansını artırdığını ve işlerini kolaylaştırdığını göstermektedir. Ayrıca, muhasebe verilerinin elektronik ortamda saklanmasıyla iş yükünde azalma, emek, maliyet ve zaman tasarrufu sağlanmıştır. Bu durum, muhasebecilerin analiz ve yorum yapma yeteneklerini artırarak daha kapsamlı hizmet sunmalarına olanak tanımaktadır. Güney & Kaya (2018), teknolojideki gelişmelerin birçok alana etkisi olduğu ve muhasebenin de bunlardan biri olduğunu belirtmişlerdir. Elle tutulan muhasebe kayıtlarının artık dijitalleşme ile bilgisayar sistemlerinde tutulduğu ifade edilmektedir. Akdoğan vd., (2018) ise, teknolojideki ilerlemeler, yapay zekâ ve bulut bilişim gibi otomasyon sistemlerinin muhasebe uygulamalarını hızlandığını incelemişler. Bu değişim, muhasebe meslek mensuplarında yeni yetkinliklere ihtiyaç olduğunu ortaya koymaktadır. Bu gelişmelere uyum sağlayan muhasebe meslek mensupları, verileri analiz ederek şirketlere danışmanlık yapabilen kişiler olarak öne çıkmaktadır. Geleceğin muhasebecileri, teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilenler olacaktır.

Literatürde yer alan çalışmalara göre, teknolojik gelişmelerin muhasebe mesleğini etkilediği, bunun sonucunda muhasebe meslek mensupları için bir dönüm noktası olduğu ve bu dönüm noktasının muhasebe mesleğinde karmaşık işlemlerin daha anlaşılır kılındığı ifade edilebilir. Muhasebe meslek mensupları, teknolojideki değişimler karşısında kendilerini yenilemek ve geliştirmeye zorlamakta ayrıca bu yolla yeni beceriler edinmeye yönlendirilmektedir. Bu çalışmanın özgün değeri, teknolojik gelişmelerin muhasebe mesleği üzerindeki etkilerini hem teorik hem de pratiklik açısından ele alınmasıdır. Çalışma mevcut literatürdeki boşlukları

doldurarak, dijital dönüşümün muhasebe süreçlerine getirdiği yenilikler ve bu yeniliklerin muhasebe meslek mensuplarının rol ve becerileri üzerindeki etkilerini derinlemesine analiz etmektedir. Muhasebe yazılımları, yapay zeka ve blockchain teknolojilerinin uygulamalı örnekler ve vaka analizleri ile incelenmesi, çalışmanın diğer araştırmalardan ayıran temel unsurlarından biridir. Bu bağlamda, çalışmanın, muhasebe mesleğinin gelecekteki dönüşümünde akademisyen ve muhasebe meslek mensupları için bir referans kaynağı olacağı düşünülmektedir.

4. ARAŞTIRMANIN AMACI VE KAPSAMI

Teknolojik gelişmeler, birçok meslek mensubunun iş yapma biçimlerini değiştirmiştir. Bu değişim, muhasebe meslek mensuplarını da etkilemektedir. Muhasebe alanında geleneksel ve manuel yöntemlerin yerini tamamen dijitalleşen ve elektronik uygulamalara dayalı işlemler almıştır. Bu teknolojik gelişmeler, muhasebe meslek mensuplarının bilgiyi daha iyi kullanmasına, yorumlamasına ve zaman tasarrufu sağlamasına yardımcı olmaktadır. Muhasebe meslek mensupları, danışmanlık hizmetleri vererek yöneticilere ve kurumlara strateji oluşturmak için sayısal verileri analiz edip yorumlama yeteneklerini geliştirmelidir. Bu şekilde mali müşavirlik mesleği daha verimli hale gelecek ve farkındalık yaratacaktır.

Bu çalışma, teknolojik gelişmelerin muhasebe mesleğine etkilerini ve muhasebe meslek mensuplarının bu değişimle nasıl başa çıkabileceğini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda, muhasebe alanındaki teknolojik değişimlerin önemi vurgulanmıştır. Bu çalışmanın bir diğer amacı, teknolojik gelişmeler ışığında muhasebe meslek mensuplarına yol göstermek ve bu gelişmeler ışığında muhasebe meslek mensuplarının sorunlarına çözüm önerileri sunmaktır. Araştırmanın temel hedefi, muhasebe mesleğinin teknolojik dönüşüme nasıl adapte olduğunu anlamak ve bu dönüşümün meslek pratiği, iş süreçleri üzerindeki etkilerini değerlendirmektir. Böylece, muhasebe mesleğinin gelecekteki yönelimlerini belirleyerek bu alanda çalışanların yetkinliklerini artırmak için rehberlik sağlamak hedeflenmektedir.

Araştırmanın evreni, Diyarbakır ilinde faaliyette bulunan 795 muhasebe meslek mensuplarından oluşmaktadır. TÜRMÖB'tan alınan verilere göre, 2023 yılı sonunda Diyarbakır ilinde 795 Serbest Muhasebeci Mali Müşavir bulunmaktadır. Hazırlanan anket formu, 650 SMMM'ye gönderilmiş ve bu formlardan 452'sinden olumlu geri dönüş sağlanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yüz yüze ve online anket yöntemi tercih edilmiştir. Verilerin toplanma sürecinde Tenik (2019) tarafından geliştirilen anket formundan yararlanılmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, demografik

özelliklere yönelik dört soru yer almaktadır. İkinci bölümde ise teknolojik gelişmelerin muhasebe meslek mensupları üzerindeki etkilerini belirlemek amaçlı 39 ifade yer almaktadır. Elde edilen bulgular SPSS 26 programıyla analiz edilmiştir.

Çalışma kapsamına belirlenmiş hipotezler aşağıda belirtilmiştir.

H₁: Cinsiyet değişkenine göre meslek mensuplarının teknolojik gelişmelere yönelik ifadelerle katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır.

H₂: Yaş değişkenine göre meslek mensuplarının teknolojik gelişmelere yönelik ifadelerle katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır.

H₃: Eğitim durumu değişkenine göre meslek mensuplarının teknolojik gelişmelere yönelik ifadelerle katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır.

H₄: Mesleki tecrübe değişkenine göre meslek mensuplarının teknolojik gelişmelere yönelik ifadelerle katılım düzeyleri arasında anlamlı farklılık vardır.

Hipotezlerin test edilmesi için T-testi ve Anova analizinden yararlanılmıştır. Katılımcıların demografik özellikleri ile teknolojik değişikliklere bakış açılarına ilişkin farklılıklarda ise Tukey testinden yararlanılmıştır.

5. ARAŞTIRMA BULGULARI VE ANALİZİ

Bu çalışmada kullanılan anketten elde edilen veriler SPSS aracılığıyla Cronbach Alpha iç tutarlık testine tabi tutulmuştur. Anketteki maddelerin güvenilirlik testinin sonucu 0,890'dır. Cronbach alfa katsayısı (0.890), anketteki maddelerin kendi içinde tutarlı olduğunu, dolayısıyla güvenilir olduklarını göstermektedir.

Tablo 2. Güvenirlik Analizi Sonuçları

Cronbach's Alpha	N of Items
,890	35

Tablo 2'deki bilgilere göre, Cronbach Alpha (α) değerinin 0,890 çıktığı görülmektedir. Cronbach Alpha değerinin $0,80 \leq \alpha < 1,00$ aralığında olması çalışma ölçeğinin yüksek derecede güvenilir bir ölçek olduğunu göstermektedir (Uzunsakal & Yıldız, 2018, s. 19-20). Dolayısıyla anketteki maddelerin kendi içinde tutarlı ve güvenilir olduklarını göstermektedir.

Tablo 3. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bilgiler

Cinsiyet	n	%	Yaş	n	%
Kadın	222	49,0	18-25	55	12,2
Erkek	230	51,0	26-35	134	29,6
Toplam	452	100,0	36-44	100	22,1
Eğitim Durumu	n	%	45-54	108	23,9
İlköğretim	32	7,1	55 ve üzeri	55	12,2
Lise	77	17,0	Toplam	452	100,0
Ön lisans	81	17,9	Mesleki Tecrübe	n	%
Lisans	97	21,5	3 yıl ve altı	57	12,6
Yüksek Lisans	112	24,8	4-7 yıl arası	89	19,7
Doktora	53	11,7	8-11 yıl arası	114	25,2
Toplam	452	100,0	12-15 yıl arası	102	22,6
			16 yıl ve üzeri	90	19,9
			Toplam	452	100,0

Tablo 3'e göre ankete katılım gösteren muhasebe meslek mensuplarının, %49'unun kadın, %51'inin ise erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların, %30'unun 26-35 yaş arası ve %22'sinin ise 36-44 yaş aralığında oldukları görülmektedir. Ayrıca %21,5'i lisans mezunu, %24,8'i yüksek lisans mezunudur. Katılımcıların yaklaşık %70'inin 8 yıl ve üzerinde mesleki tecrübeye sahip olduğu ifade edilebilir.

Tablo 4. Cinsiyet Değişkeni ile Muhasebe Meslek Mensuplarının Teknolojik Gelişmelere Bakış Açılarına İlişkin T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Ortalama (X)	Standart Sapma	sd	t	p
Erkek	230	3,5575	1,20693	23,078	-4,123	0,000
Kadın	222	3,8000	1,09083			

Tablo 4'e göre kadın katılımcıların ortalaması erkek katılımcıların çalışma ifadelerine verdiği ortalamadan daha yüksektir. Ayrıca katılımcıların cinsiyet değişkeni ile muhasebe mesleğinde teknolojik gelişmelerin etkisinin yüksekliği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t=-4,123$; $t<-4,123$), ($p<0,05$). Sonuçta, erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre muhasebe mesleğindeki teknolojik gelişmelere daha fazla ilgi gösterdiği ifade edilebilir. Yukarıdaki veriler dikkate alındığında H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 5. Yaş Değişkeni ile Muhasebe Meslek Mensuplarının Teknolojik Gelişmelere Bakış Açılarına İlişkin ANOVA Analizi

Yaş	N	Ortalama (X)	Standart Sapma	F	p
18 - 25	55	3,309	1,199	23,078	,000
26 - 35	134	3,611	1,156		
36- 44	100	3,780	1,202		
45- 54	108	4,129	,996		
55 ve üzeri	55	3,963	1,154		

Tablo 5'e göre katılımcıların yaş değişkeni ile muhasebe mesleğinde teknolojik gelişmelerin etkisinin yüksekliği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (F=23.078; p<0,05), (p<0,05). Dolayısıyla bu veriler dikkate alındığında H₂ hipotezi kabul edilmiştir. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğu Tukey testi ile belirlenmiştir.

Tablo 6. Yaş Değişkeni ile Muhasebe Meslek Mensuplarının Teknolojik Gelişmelere Bakış Açılarına İlişkin Tukey Testi

(I) Yaş	(J) Yaş	Ortalama Farkları (I-J)	Hata	Sig.
18 - 25	26 - 35	-,30285	,18192	,457
	36- 44	-,47091	,19070	,100
	45- 54	-,82054*	,18818	,000
	55 ve üzeri	-,65455*	,21662	,022
26 - 35	18 - 25	,30285	,18192	,457
	36- 44	-,16806	,15012	,796
	45- 54	-,51769*	,14690	,004
	55 ve üzeri	-,35170	,18192	,301
36 - 44	18 - 25	,47091	,19070	,100
	26 - 35	,16806	,15012	,796
	45- 54	-,34963	,15765	,175
	55 ve üzeri	-,18364	,19070	,872
45 - 54	18 - 25	,82054*	,18818	,000
	26 - 35	,51769*	,14690	,004
	36- 44	,34963	,15765	,175
	55 ve üzeri	,16599	,18818	,903
55 ve üzeri	18 - 25	,65455*	,21662	,022
	26 - 35	,35170	,18192	,301
	36- 44	,18364	,19070	,872
	45- 54	-,16599	,18818	,903

Tablo 6'ya göre, farklılığın 18-25 yaş aralığındaki kişilerin aleyhine 45-54 ve 55 yaş üzerindeki kişilerin lehine olduğu belirlenmiştir. Yine farklılığın 45-54 yaş grubunda olanların lehine 26-35 yaş aralığında olanların aleyhine olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca 18-25 yaş aralığındaki katılımcılar 45-54 ve 55 yaş üzeri katılımcılara göre muhasebe sürecinde teknolojik gelişmelerin etkisinin daha düşük olduğunu düşünmektedir.

Tablo 7. Eğitim Durumu Değişkeni ile Muhasebe Meslek Mensuplarının Teknolojik Gelişmelere Bakış Açıklarına İlişkin ANOVA Analizi

Eğitim Durumu	N	Ortalama (X)	Standart Sapma	F	p
İlköğretim	32	2,656	1,153	19,625	,000
Lise	77	3,181	1,177		
Önlisans	81	3,592	1,212		
Lisans	97	4,164	,964		
Yüksek Lisans	112	4,044	1,034		
Doktora	53	4,339	,705		

Tablo 7’de katılımcıların eğitim durumu ile muhasebe mesleğinde teknolojik gelişmelerin etkisinin yüksekliği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F < 19,625$; $p < 0,05$), ($p < 0,05$). Dolayısıyla bu veriler dikkate alındığında H_3 hipotezi kabul edilmiştir. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğu Tukey testi ile belirlenmiştir.

Tablo 8. Eğitim Durumu Değişkeni ile Muhasebe Meslek Mensuplarının Teknolojik Gelişmelere Bakış Açıklarına İlişkin Tukey Testi

(I) Eğitim Durumu	(J) Eğitim Durumu	Ortalama Farkları (I-J)	Hata	Sig.
İlköğretim	Lise	-,52557	,22231	,171
	Ön lisans	-,93634*	,22069	,000
	Lisans	-1,50870*	,21547	,000
	Yüksek Lisans	-1,38839*	,21186	,000
	Doktora	-1,68337*	,23662	,000
Lise	İlköğretim	,52557	,22231	,171
	Ön lisans	-,41077	,16823	,144
	Lisans	-,98313*	,16132	,000
	Yüksek Lisans	-,86282*	,15647	,000
	Doktora	-1,15780*	,18865	,000
Ön lisans	İlköğretim	,93634*	,22069	,000
	Lise	,41077	,16823	,144
	Lisans	-,57236*	,15909	,005
	Yüksek Lisans	-,45205*	,15416	,041
	Doktora	-,74703*	,18674	,001
Lisans	İlköğretim	1,50870*	,21547	,000
	Lise	,98313*	,16132	,000
	Ön lisans	,57236*	,15909	,005
	Yüksek Lisans	,12031	,14660	,964
	Doktora	-,17467	,18054	,928
Yüksek Lisans	İlköğretim	1,38839*	,21186	,000
	Lise	,86282*	,15647	,000
	Ön lisans	,45205*	,15416	,041
	Lisans	-,12031	,14660	,964
	Doktora	-,29498	,17622	,550
Doktora	İlköğretim	1,68337*	,23662	,000
	Lise	1,15780*	,18865	,000
	Ön lisans	,74703*	,18674	,001
	Lisans	,17467	,18054	,928
	Yüksek Lisans	,29498	,17622	,550

Tablo 8’e göre düşük eğitim düzeyine sahip kişiler ile yüksek eğitim düzeyine sahip kişiler arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Ayrıca ilköğretim seviyesinde eğitim

düzeyine sahip katılımcılar ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora seviyesinde eğitim düzeyine sahip katılımcıların aksine teknolojik gelişmelerin muhasebe mesleğindeki etkisinin düşük olduğunu düşünmektedir.

Tablo 9. Mesleki Tecrübe Değişkeni ile Muhasebe Meslek Mensuplarının Teknolojik Gelişmelere Bakış Açılarında İlişkin ANOVA Analizi

Mesleki Tecrübe	N	Ortalama (X)	Standart Sapma	F	p
3 Yıl ve Altı	57	3,157	1,114	21,952	,000
4-7 Yıl Arası	89	3,101	1,177		
8-11 Yıl Arası	114	3,894	1,083		
12-15 Yıl Arası	102	4,205	,978		
16 Yıl ve Üzeri	90	4,211	,988		

Tablo 9’da katılımcıların mesleki tecrübe faktörü ile muhasebe mesleğinde teknolojik gelişmelerin yüksekliği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. ($F < 21,952$; $p < 0,05$), ($p < 0,05$). Dolayısıyla bu veriler dikkate alındığında H_4 hipotezi kabul edilmiştir. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğu Tukey testi ile belirlenmiştir.

Tablo 10. Mesleki Tecrübe Değişkeni ile Muhasebe Meslek Mensuplarının Teknolojik Gelişmelere Bakış Açılarında İlişkin Tukey Testi

(I) Mesleki Tecrübe	(J) Mesleki Tecrübe	Ortalama Farkları (I-J)	Hata	Sig.
3 Yıl ve Altı	4-7 Yıl Arası	,05677	,18086	,998
	8-11 Yıl Arası	-,73684*	,17295	,000
	12-15 Yıl Arası	-1,04799*	,17631	,000
	16 Yıl ve Üzeri	-1,05322*	,18047	,000
4-7 Yıl Arası	3 Yıl ve Altı	-,05677	,18086	,998
	8-11 Yıl Arası	-,79361*	,15080	,000
	12-15 Yıl Arası	-1,10476*	,15464	,000
	16 Yıl ve Üzeri	-1,10999*	,15937	,000
8-11 Yıl Arası	3 Yıl ve Altı	,73684*	,17295	,000
	4-7 Yıl Arası	,79361*	,15080	,000
	12-15 Yıl Arası	-,31115	,14531	,205
	16 Yıl ve Üzeri	-,31637	,15033	,220
12-15 Yıl Arası	3 Yıl ve Altı	1,04799*	,17631	,000
	4-7 Yıl Arası	1,10476*	,15464	,000
	8-11 Yıl Arası	,31115	,14531	,205
	16 Yıl ve Üzeri	-,00523	,15418	1,000
16 Yıl ve Üzeri	3 Yıl ve Altı	1,05322*	,18047	,000
	4-7 Yıl Arası	1,10999*	,15937	,000
	8-11 Yıl Arası	,31637	,15033	,220
	12-15 Yıl Arası	,00523	,15418	1,000

Tablo 10’da görüleceği üzere farklılığın 16 yıl ve üzeri tecrübeye sahip katılımcıların lehine 3 yıl ve altı ile 4-7 yıl arası katılımcıların aleyhine olduğu belirlenmiştir. Mesleki açıdan 16 yıl

ve üzeri tecrübeye sahip katılımcıların gerek 3 yıl altı gerekse 4-7 yıl arası katılımcılara göre teknolojik gelişmelere yaklaşımlarının daha yüksek düzeyde olduğu görülmüştür.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Teknolojik alanda yaşanan değişimler sonucunda muhasebe mesleğinde kullanım alanı bulan yapay zekâ ve bulut bilişim gibi uygulamalar, muhasebe mesleğinin yeniden şekillenmesine ve meslek mensuplarının iş yapısının değişmesine neden olmuştur. Bu teknolojilerin muhasebe sistemlerinde kullanılması, muhasebe işlemlerinin zamanında yapılmasına olanak tanıyarak zaman tasarrufu sağlayacağı ve hataların önüne geçileceği öngörülmektedir. Yapay zekâ teknolojisi, muhasebedeki verilerin otomatik olarak kaydedilmesi ve sınıflandırılması için kullanılabilir. Bu sayede, verilere daha hızlı erişilerek işletmelere gereken verilerin zamanında sunulması sağlanabilir. Manuel veri girişinde yaşanan hataların ve süreçlerin uzun sürmesinin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Bulut bilişim ve yapay zekâ gibi teknolojik gelişmeler, insan ve makine arasında daha etkin bir iş birliği sağlayarak iş süreçlerini optimize etmeyi amaçlamaktadır. Doğru bir şekilde kullanıldığında, bu teknolojilerin verimliliği artırması ve iş akışlarını kolaylaştırması beklenilmektedir. Dolayısıyla, muhasebe meslek mensuplarının teknolojiyi etkin bir şekilde kullanmaları, işlerini daha verimli bir şekilde yürütmelerini sağlayacaktır.

Muhasebe meslek mensuplarının çalışma kapsamında belirlenmiş ifadelerle genel olarak katılım sağladığını göstermektedir. Ayrıca, demografik özellikler dikkate alınarak yapılan analizler, ile katılımcıların özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler olduğunu ortaya koymuştur. Bu ilişkiler cinsiyet, yaş, mesleki tecrübe ve eğitim düzeyine göre belirlenmiştir. Örneğin, kadın muhasebe meslek mensupları, teknolojik gelişmelerin muhasebe mesleğine etkilerinin yüksek olduğunu belirtmiştir. 18-25 yaş aralığındaki katılımcılar, teknolojik gelişmelerin muhasebe mesleğini yüksek düzeyde etkilediğini bildirmiştir. Düşük eğitim düzeyine sahip katılımcılar, teknolojik gelişmelerin muhasebe mesleğine etkisinin düşük olduğunu ifade etmiştir. Benzer şekilde, 3 yıl ve daha az mesleki tecrübeye sahip katılımcılar, teknolojik gelişmelerin muhasebe mesleğine etkisinin yüksek olduğunu belirtmiştir.

Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensupları, teknolojik gelişmelerin muhasebe mesleğine çeşitli etkileri olacağına dair bir görüş birliği içindedir. Özellikle, teknolojinin evrak yükümlülüğünden kurtulmayı, ancak aynı zamanda güvenlik endişelerinin artmasına neden olacağına inanmaktadırlar. Bununla birlikte, teknolojik gelişmelerin iş verimliliğini

artıracağı ve zaman tasarrufu sağlayacağına dair bir beklenti bulunmaktadır. Ayrıca, muhasebe meslek mensupları, teknolojinin kayıt dışı ekonominin azalmasına ve etik dışı tekliflerin azalmasına katkı sağlayacağını düşünmektedirler.

Araştırmada muhasebe meslek mensuplarının, teknolojik gelişmelerin muhasebe mesleğini olumlu yönde etkileyeceğine inanmaktadır. Ancak, teknolojik gelişmelerin takibinin önemli olduğunu bilmeleri gerekmektedir. Zira teknolojiyi takip etmek her geçen gün zorlaşmakta ve zamanla imkânsız hale gelebilmektedir. Bu nedenle, muhasebe meslek mensupları sürekli olarak teknolojik eğitimleri takip etmeli ve kendilerini geliştirmelidirler. Bu süreçte, muhasebe meslek kurumları, kuruluşları ve üniversitelerin sağduyulu olması ve gereken desteği sağlaması önemlidir. Bu amaçla çeşitli eğitimler, paneller, kurslar ve benzeri eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi büyük önem taşımaktadır.

Abdennadher (2022), Bose vd., (2023), Jackson vd., (2023) ile Güney & Kaya (2018), yaptıkları çalışmalar sonucu elde ettikleri bulgular ile bu çalışma sonucunda elde edilen bulgular örtüşmektedir. Muhasebe mesleği üzerindeki teknolojik gelişmelerin iş verimliliğini arttıracığı ve zaman tasarrufu sağlayacağı gibi olumlu etkilerinin olacağı sonucuna ulaşılmaktadır.

Muhasebe mesleğinde teknolojinin kullanılmasına yönelik meslek mensuplarına şu öneriler yapılabilir.

- Blok zincir, bulut bilişim, yapay zekâ gibi teknolojilerin kullanımı, geleneksel manuel yöntemlere kıyasla veri girişlerindeki hata ve hile oranını azaltarak mali tablo ve raporların doğruluğunu artırabilir ve finansal raporlardan daha güvenilir sonuçlar elde edilmesini sağlayabilir. Meslek mensuplarının, teknolojik gelişmeleri sürekli olarak takip ederek ve bu teknolojiler konusunda eğitim alarak mesleklerini sürdürmeleri önemli bir avantaj sağlayabilmektedir.
- Bilgisayar sistemlerinin devreye girmesiyle birlikte, muhasebe mesleğinde teknolojinin kullanılması veri ve işlemlerin sürekli tekrar edilmesi yerine verilerin otomatik olarak dijital ortama aktarılması sağlanabilir. Bu şekilde, sürekli tekrarlanan döngülerin önüne geçilerek muhasebe meslek mensuplarının teknolojiye uyum sağlamaları ve sistemlerini bu teknolojilere entegre etmeleri gerekmektedir. Bu değişime ayak uydurmak, muhasebe meslek mensuplarının işlerini daha verimli bir şekilde yürütmelerini sağlayacaktır.

-
- Teknolojik sistemlerin kullanılmasıyla muhasebe meslek mensuplarına daha fazla zaman tasarrufu sağlanacağı ve hataların önüne geçileceği öngörülmektedir.
  - Teknolojik sistemlerden yararlanmayan bir işletme, maddi kayıplara ve zaman ile veri karmaşasıyla karşı karşıya kalabilir.
  - Bulut bilişim sisteminin kullanılması, muhasebe meslek mensuplarının verilere her zaman ve her yerden erişmelerini sağlayarak işletmelere ve kullanıcılara veri sunma esnekliği kazandıracaktır.
  - Muhasebe meslek mensupları, teknolojik gelişmeleri takip ederek yazılım güncellemelerini, yeni uygulamaları ve dijital araçları düzenli olarak gözden geçirmelidir.
  - Muhasebe meslek mensupları, rutin işlerini otomatik hale getirmek için muhasebe otomasyonlarının kullanımına teşvik edilmelidir. Faturalandırma, tahsilat işlemleri, mali tabloların hazırlanması gibi muhasebe işlemlerinde zaman ve kaynak tasarrufu sağlanmasına yönelik bilgi verilerek teşvik edilmelidir.
  - Yapay zekâ teknolojilerinin muhasebe alanında kullanılması, finansal verilerin analiz edilerek işletmelerin değerlendirilmesini ve alınan kararların desteklenmesini teşvik edecektir.
  - Muhasebe meslek mensupları, teknolojik politikaları takip ederek yeniliklere açık bir inovasyona odaklanmalıdır.
  - Muhasebe meslek odaları, teknoloji ve yazılım kullanımı konusunda düzenli eğitimler sunarak eğitim programları düzenlemelidir.
  - Teknolojik araçların kullanımı, destek hizmetleri sağlayarak meslek mensuplarının karşılaştıkları sorunlara çözümler sunacaktır.

KAYNAKÇA

- Abad-Segura, E., Infante-Moro, A., ve González-Zamar, M. E. (2021). Blockchain technology for secure accounting management: Research trends analysis. *Mathematics*, 9(14), 1631. <https://doi.org/10.3390/math9141631>
- Abdennadher, S., Grassa, R., Abdulla, H., ve Alfalasi, A. (2022). The impacts of blockchain technology on the accounting and assurance profession in the UAE: An exploratory study. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 20(1), 53-71. <https://doi.org/10.1108/JFRA-05-2020-0151>
- Ahmad, Y., Ahmad, B., Abusaimh, H., ve Rababah, A. (2024). Assessment of effects in advances of accounting technologies on quality financial reports in Jordanian public sector. *Uncertain Supply Chain Management*, 12(1), 133-142. <https://doi.org/10.5267/j.uscm.2023.10.011>
- Akdoğan, N. ve Akdoğan, M. U. (2018). Büyük veri-bilişim teknolojisindeki gelişmelerin muhasebe uygulamalarına ve muhasebe mesleğine etkisi. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, 18(55), 1-14.
- Alsaqa, Z., Alkasb, A., ve Mahmud, S. M. (2020). The impact of blockchain on accounting information systems. *Journal of Information Technology Management*, 13(3), 62-80.
- Al-Zaqeba, M. A., Jarah, B. A. F., Inezeh, N. İ., ve Z. A. (2022). The effect of management accounting and blockchain technology characteristics on supply chains efficiency. *Uncertain Supply Chain Management*, 10(3), 973-982. DOI:10.5267/j.uscm.2022.2.016
- Aman, A., ve Muhammed, N. (2017). The implementation of cloud accounting in public sector. *Asian Journal of Accounting and Governance*, 8(1), 1-6. DOI: 10.17576/AJAG-2017-08SI-01
- Amirulloh, M., ve Mulqi, M. (2022). Know more metaverse as the technology of the future. *International Journal of Research and Applied Technology (Injuratech)*, 2(1), 174-177. DOI: <https://doi.org/10.34010/injuratech.v2i1.6915>
- Asikpo, N. A. (2024). Impact of digital transformation on financial reporting in the 21st century. *International Journal of Comparative Studies and Smart Education*, 1(1), 34-45.
- Asuquo, A. İ., Dan, N. O., ve Effiong, G. T. (2020). Impact of information technology on accounting line of works. *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)*, 9(2), 1572-1577.
- Avder, E. (2007). Geçmişten günümüze muhasebe mesleği. *MuhasebeTR*. URL: <https://www.muhasebettr.com/yazarlarimiz/erdogan/008/>. Erişim tarihi: (15.05.2024).
- Baygül, S. (2020). Küreselleşme ve teknoloji üzerine bir değerlendirme. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 6(13), 395-411. URL: <https://dergipark.org.tr/en/pub/ijhe/issue/54071/673235>.

- Bose, S., Dey, S. K., ve Bhattacharjee, S. (2023). Big data, data analytics and artificial intelligence in accounting: An overview. *Handbook of big data research methods*, 32-51.
- Budiasih, Y. (2024). The influence of digital technology on financial management. *Accounting Studies and Tax Journal (COUNT)*, 1(1), 92-100.
- Büyükarıkan, U. (2021). Teknolojik gelişmelerin muhasebe mesleği üzerindeki etkilerinin incelenmesi. *Yüziüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (52), 269-288.
- Calderon, J., ve Theophanis, C. S. (2020). What accountants need to know about blockchain. *Accounting Perspectives*, 19(4), 303-323.
- Chu, M. K., ve Yong, K. O. (2021). Big data analytics for business intelligence in accounting and audit. *Open Journal of Social Sciences*, 9(9), 42-52.
- Çelik, K. (2021). Bulut bilişim teknolojileri. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(24), 436-450.
- Dursun, G.D, Ektik, D., ve Tutcu, B. (2019). Mesleğin dijitalleşmesi: Muhasebe 4.0. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6(6), 263-271. <https://dergipark.org.tr/en/pub/asead/issue/47256/595432>.
- El-Dalahmeh, SM (2021). The Impact of Big Data Analysis on the fieldwork of the accounting profession in the Jordanian business environment. *International Journal of Accounting and Financial Reporting*, 11-1.
- Elitaş, C., ve Özdemir, S. (2014). Bulut bilişim ve muhasebede kullanımı. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 16(2), 93-104.
- Faulconbridge, J. R., Sarwar, A., ve Spring, M. (2024). Accommodating machine learning algorithms in professional service firms. *Organization Studies*, 01708406241252930.
- Güney, S., ve Kaya, A. (2018). Teknolojik gelişmelerin muhasebe eğitimi üzerinde etkileri: öğretim elemanları üzerinde bir uygulama. *Economics, Finance and Politics Volume 13/14*, Spring 2018, ss. 261-282.
- Holmes, A. F., ve Douglass, A. (2022). Artificial intelligence: Reshaping the accounting profession and disruptions in accounting education. *Journal of Emerging Technologies in Accounting*, 19(1), 53-68. DOI: 10.1111/1911-3838.12240
- Jackson, D., Michelson, G., ve Munir, R. (2023). Developing accountants for the future: New technology, skills, and the role of stakeholders. *Accounting Education*, 32(2), 150-177.
- Jemine, G., Puyou, F. R., ve Bouvet, F. (2024). Technological innovation and the co-production of accounting services in small accounting firms. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 37(1), 280-305.
- Kamau, C. G., ve Ilamoya, S. L. (2021). Accounting profession: African perspective review of steps into the future. *Multidisciplinary Journal of Technical University of Mombasa*, 2(1), 19-26. DOI: <https://doi.org/10.48039/mjtum.v2i1.43>.

- Karabulut, Ş. (2021). *Muhasebe alanında yaşanan gelişmelere bilimsel yaklaşımlar*. Gazi Kitap Evi.
- Kılıç, B. İ. (2019). Muhasebe, finans ve denetim alanlarında ön plana çıkan büyük veri analiz teknikleri ve teknolojileri. *International Congress of Management Economy and Policy 2019 Autumn Proceedings Book*, ss. 498.
- Kurnaz, E., Tekbaş, İ., Bozdoğan, T., ve Çetin, Ö. O. (2020). Dijitalleşmeyle birlikte muhasebe eğitiminin muhasebe meslek mensupları açısından değerlendirilmesi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 22(1), 81-96.
- Küçükler, M. (2023). Muhasebede yapay zekâ uygulamaları: Chatgpt'nin muhasebe sınavı. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33(2), 875-888. DOI: <https://doi.org/10.18069/firatsbed.1289885>.
- Lee, S.C., ve Tajudeen, P.F. (2020). Usage and Impact of artificial intelligence on accounting: Evidence from malaysian organisations. *Asian Journal Of Business And Accounting*, 13(1), 213-240. DOI: <https://doi.org/10.22452/ajba.vol13no1.8>
- Li, C., Haohao, S., ve Ming, F. (2020). Research on the impact of artificial intelligence technology on accounting. In *Journal of Physics: Conference Series* (Vol. 1486, No. 3, p. 032042). IOP Publishing.
- Li, Z., ve Zheng, L. (2018). The impact of artificial intelligence on accounting. In *2018 4th International Conference on Social Science and Higher Education (ICSSHE 2018)*. Atlantis Press, 2352-5398.
- Malviya, B. K., ve Lal, P. (2021). The changing face of accounting: Prospects and issues in the application of artificial intelligence. *International Journal of Accounting, Business and Finance*, 1(1), 1-7.
- Mert, Ü. H., Güner, M., ve Duyar, G. (2022). Dijitalleşme sürecinin gelişimi ve muhasebe uygulamalarına etkileri yönünden İstanbul ilinde SMMM'ler üzerinde bir araştırma. *Accounting & Auditing Perspective Magazine/Muhasebe ve Denetim Bakışı*, (66).
- Odonkor, B., Kaggwa, S., Uwaoma, P. U., Hassan, A. O., ve Farayola, O. A. (2024). The impact of AI on accounting practices: A review: Exploring how artificial intelligence is transforming traditional accounting methods and financial reporting. *World Journal of Advanced Research and Reviews*, 21(1), 172-188.
- Onan, F. (2023). Muhasebe mesleğinde yaşanan teknolojik gelişmelerin meslek mensupları ekseninde değerlendirilmesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Denizli.
- Özdemir, N. (2023). Serbest muhasebeci mali müşavirlerin muhasebenin temel kavramlarına ilişkin farkındalık düzeylerinin değerlendirilmesi: Yozgat ili örneği. *Hitit Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 400-425. doi:10.17218/hititsbd.1324909
- Paşaoğlu, C., ve Cevheroğlu, E. (2020). Bulut bilişim sistemleri kapsamında kişisel verilerin şifreleme yöntemleri ile korunması. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 13(2), 183-195.
- Sabuncu, B. (2022). Dijital dönüşümün muhasebe mesleğine etkileri. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(1), 103-115.

- Sultankhanova, G., Ayanoğlu, Y., ve Yanık, S. S. (2019). Rusya’da muhasebenin tarihsel gelişimi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 21(2), 508-529. <http://dx.doi.org/10.31460/mbdd.507747>.
- Şalcı, İ. (2021). Dijital dönüşüm (e-uygulamalar) ve muhasebe mesleğine ilişkin yenilikler. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İşletme Anabilim Dalı, Muhasebe ve Denetim Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi: İstanbul.
- Tan, BS., ve Low, KY. (2019). Blockchain as database engine in accounting system. *Australian Accounting Review*, 29(2), 312-318.
- Tenik, Ö. (2019). Teknolojik gelişmelerin muhasebe mesleğine etkileri: Muhasebe meslek mensuplarına yönelik bir uygulama. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Muhasebe ve Finans Yönetimi Ana Bilim Dalı Muhasebe ve Denetimi Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- TURMOB, Erişim Tarihi: 20 Mayıs 2024, www.turmob.gov.tr
- Uzun, E. (2022). Muhasebe biliminde bilgi teknolojilerinin etkinliği avantaj ve dezavantajlar. *Finans Ekonomi Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(4), 588-599. <https://doi.org/10.29106/fesa.1098163>.
- Uzunsakal, E., ve Yıldız, D. (2018). Alan araştırmalarında güvenilirlik testlerinin karşılaştırılması ve tarımsal veriler üzerine bir uygulama. *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 14-28.
- Üçoğlu, D. (2020). Yapay zekâ teknolojisinin muhasebe mesleği ve eğitimine etkileri. *Pressacademia*, 11(1), 16-21.
- Wang, L., Chen, Y., Ramsey, T. S., ve Hewings, G. J. (2021). Will researching digital technology really empower green development? *Technology in Society*, 66, 101638.
- Yardımcıoğlu, M., ve Şıtak, B. (2020). Yapay Zekâ Teknolojisinin Muhasebe Alanına Yansımaları: Literatür İncelemesi. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5(2), 342-353. <https://doi.org/10.33905/bseusbed.809795>.
- Yıldız, F. (2017). *Muhasebenin temel kavramları*. (11.Baskı). 4 T Yayın Evi.
- Yünlü, M. (2020). Türkiyedeki muhasebe uygulamalarının tarihsel gelişimi ve günümüzdeki durumu. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (18), 180-192.